

Status	Datum vergadering Gedeputeerde Staten	Eindtermijn
Openbaar	14 oktober 2025	n.v.t.

Onderwerp

Overeenkomst TKI Consortium Agreement PFASE-OUT - Monitoring, removal and breakdown of PFAS in (waste) water

Advies

1. Aan te gaan voor de duur van het project de overeenkomst 'TKI Consortium Agreement PFASE-OUT - Monitoring, removal and breakdown of PFAS in (waste) water' met de navolgende deelnemers: Attero B.V., Aquatech Environmental Services, Bio Detection Systems B.V., Bluecon International B.V., Boskalis Environmental B.V., Chemours Netherlands B.V., DiaCCon GmbH, Echemtech, Forever Analytical Solutions B.V., Het Waterlaboratorium, N.V. PWN Waterleidingbedrijf Noord-Holland, Smurfit Westrock Roermond Paper B.V., Vereniging Innovatieve Geneesmiddelen, Vereniging van de Nederlandse Chemische Industrie en Stichting Wageningen Research, onderzoeksinstituut Wageningen Food & Biobased Research;
2. Vast te stellen de brief aan Stichting Wageningen Research, waarvan onderzoeksinstituut Wageningen Food & Biobased Research onderdeel uitmaakt, over het vervallen van het subsidievoorbehoud bij de verstrekte subsidie voor het project PFASE-OUT;
3. Vast te stellen de publiekssamenvatting over het aangaan van de overeenkomst 'TKI Consortium Agreement PFASE-OUT - Monitoring, removal and breakdown of PFAS in (waste) water' met de onder adviespunt 1 genoemde deelnemers.

Besluit GS

Vastgesteld conform advies

Bijlagen

1. Overeenkomst TKI Consortium Agreement PFASE-OUT - Monitoring, removal and breakdown of PFAS in (waste) water - A30004799 LWV24107;
2. GS-brief aan Stichting Wageningen Research (WFBR) over vervallen voorbehoud projectsubsidie PFASE-OUT;
3. Subsidiebeschikking PFASE-OUT - kenmerk 202500667_019.

1 Toelichting voor het College

De aanwezigheid van Per- en PolyFluorAlkylstoffen (hierna: PFAS) in het milieu is een groot maatschappelijk probleem. PFAS is zeer persistent en toxisch waardoor er sprake is van een toenemende belasting van mens en milieu. Voor het waterdomein geldt dat PFAS worden aangetroffen in oppervlaktewater, grondwater en ook in drinkwater. De lopende herziening van de Kaderrichtlijn water, Grondwaterrichtlijn en de Richtlijn prioritaire stoffen zal naar verwachting leiden tot het vaststellen van zeer scherpe Europese milieukwaliteitsnormen welke op de in de wetgeving vast te leggen datum moeten worden gerealiseerd.

De aanwezigheid van PFAS in Zuid-Holland is naast emissies in de eigen provincie mede het gevolg van emissies in het Rijn- en Maasstroomgebied. Aanwezigheid van PFAS zorgt voor steeds meer belemmeringen bij hergebruik van water of opslag van water in de ondergrond. De chemische kenmerken van PFAS en het grote aantal soorten PFAS maken een effectieve aanpak in de huidige praktijk complex.

Het huidige nationale en provinciale beleid voor PFAS richt zich op de volgende beleidslijnen:

- Inzet op een verbod in EU-verband via de zogenaamde REACH-verordening voor PFAS-stoffen.
- Minimalisatie van emissies naar lucht, water en bodem. In de praktijk is de stand der techniek (BBT) hierbij de beperkende factor voor wat mogelijk is.
- In beeld brengen via monitoring van bodem en water hoe groot de huidige problematiek is en hoe deze zich ontwikkelt.

Een consortium onder leiding van het onderzoeksinstituut Wageningen Food en Biobased Research (WFBR), onderdeel van de Stichting Wageningen Research, heeft het onderzoeksvoorstel PFASE-OUT ontwikkeld, ingediend en inmiddels gehonoreerd gekregen binnen de regeling Topconsortia voor Kennis en Innovatie (TKI) van het ministerie van Economische Zaken. Deze regeling maakt deel uit van de topsectoren Agri & Food, Water en Tuinbouw & Uitgangsmaterialen. Het projectvoorstel richt zich op de verwijdering en afbraak van verschillende typen PFAS in diverse waterstromen. Daarnaast wordt onderzoek uitgevoerd naar innovatieve monitoringsmethoden, die beter inzicht geven in de aanwezigheid en verspreiding van uiteenlopende PFAS-verbindingen.

Het gehonoreerde projectvoorstel is opgebouwd uit de volgende werkpakketten:

- Karakterisering van waterstromen: analyse van stedelijk afvalwater, oppervlaktewater, grondwater en industrieel effluent, inclusief hun eigenschappen in relatie tot de aanwezigheid van verschillende typen PFAS.
- Evaluatie en beproeving van verwijderingstechnologieën: onderzoek naar de effectiviteit van technologieën zoals omgekeerde osmose, UV-oxidatie en elektrochemische oxidatie.
- Verdiepende toetsing van de effectiviteit van elektrochemische oxidatie en microbiologische afbraak van kortketen-PFAS, zoals trifluorazijnzuur (TFA).
- Ontwikkeling en validatie van nieuwe monitoringstechnieken gericht op het in beeld brengen van de aanwezigheid van PFAS.
- Beoordeling van de effectiviteit van een integraal verwijderings- en afbraakconcept op lab schaal, met gebruik van representatieve praktijkwaterstromen.
- Impactanalyse: evaluatie van de kosten en milieu-impact van het geïntegreerde technische concept.

- Kennisdeling en projectmanagement.

Het consortium bestaat, naast WFBR en het Wageningse zusterinstituut Wageningen Food Safety Research (WSFR), uit een aantal bedrijven. Het betreft zowel bedrijven die technologieën ontwikkelen en aanbieden, bedrijven die zelf PFAS-emissies genereren, als bedrijven die in hun bedrijfsvoering hinder ondervinden van de aanwezigheid van PFAS, zoals PWN Waterleidingbedrijf Noord-Holland.

Op 19 augustus 2025 is een meerjarig provinciale subsidie van maximaal € 75.000, - verleend aan de Stichting Wageningen Research, onder het voorbehoud dat Gedeputeerde Staten positief beslissen over het aangaan van bijgevoegde overeenkomst 'TKI Consortium Agreement PFASE-OUT - Monitoring, removal and breakdown of PFAS in (waste) water'.

In de subsidieaanvraag is aangegeven dat de subsidiabele activiteiten binnen dit project op 1 juni 2025 zou starten en op 31 mei 2028 worden afgerond. Het subsidiebedrag wordt over deze periode in vijf termijnen uitbetaald, mits aan de daarvoor geldende subsidievoorwaarden wordt voldaan.

Financieel en fiscaal kader

Totaalbedrag exclusief BTW	: € 75.000,00
Programma	: Ambitie 5 - Versterken natuur in Zuid-Holland
Financiële risico's	: Er zijn geen financiële risico's.

De provincie levert een bijdrage van € 75.000, - als cofinanciering voor het totale project, waarvan de totale kosten €2.028.600, - bedragen.

Het betreft hier een begrotingssubsidie, wat betekent dat zowel de subsidieontvanger als het maximaal te verlenen subsidiebedrag expliciet zijn opgenomen in de provinciale begroting. Provinciale Staten hebben hiertoe op 26 mei 2025 besloten via de Voorjaarsnota 2025 (zie pagina's 119 en 122). Het maximale subsidiebedrag voor dit project is vastgesteld op € 75.000, -. Op basis van de subsidieaanvraag van 20 mei 2025 is dit bedrag onder ambtelijk mandaat verleend, onder de voorwaarde dat Gedeputeerde Staten instemmen met de voorliggende overeenkomst. Dit voorbehoud is opgenomen om te voldoen aan de wettelijke termijnen voor subsidieverlening; zonder deze tijdige beschikking zou de aanvrager de provincie in gebreke kunnen stellen. Met het aangaan van de overeenkomst vervalt dit voorbehoud.

Vanuit de TKI-regeling wordt een rijksbijdrage van € 960.000, - verstrekt. Het resterende bedrag wordt door de overige deelnemers bijeengebracht.

Juridisch kader

Met het aangaan van de overeenkomst 'TKI Consortium Agreement PFASE-OUT - Monitoring, removal and breakdown of PFAS in (waste) water' wordt de provincie Zuid-Holland privaatrechtelijk partij binnen het consortium. De verplichting tot het aangaan van een consortium agreement volgt uit het Kaderbesluit nationale EZK- en LNV-subsidies. In artikel 34 van dit besluit is vastgelegd dat via ministeriële regeling of subsidiebeschikking als voorwaarde kan worden gesteld dat binnen een bepaalde termijn een overeenkomst wordt gesloten waarin de samenwerking tussen de deelnemers in het samenwerkingsverband wordt geregeld.

Het project staat onder leiding van WFBR. Daarnaast vormt het consortium een Project Committee waarvan de partijen bij de overeenkomst deel uitmaken. De taken en bevoegdheden van het Project Committee zijn beschreven in de artikelen 4.5 tot en met 4.8 van de overeenkomst. Verder bevat de overeenkomst afspraken over de omgang met intellectueel eigendom (foreground/background), de beschikbaarheid van onderzoeksresultaten en de wederzijdse aansprakelijkheid.

Ook is geregeld dat het ministerie dat de subsidie verstrekt een waarnemer kan benoemen die deelneemt aan het Project Committee, zonder stemrecht.

De provincie heeft naast de financiële bijdrage geen zogenaamde natura-bijdrage toegezegd. Wel zal er uren vanuit de bestaande formatie worden ingezet om deel te nemen aan het Project Committee en als overheidspartner te zorgen voor een goede afstemming met het provinciale, nationale en Europese beleid.

2 Voorafgaande besluitvorming

In het Coalitieakkoord 2023-2027 is in algemene zin het streven opgenomen om Zuid-Holland vrij te maken van Zeer Zorgwerkende Stoffen (ZZS). De provincie voert een actief beleid gericht op het verminderen van deze stoffen. Naar aanleiding van besluitvorming binnen het OSPAR-verband zijn alle PFAS door het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat ingedeeld als ZZS.

Provinciale Staten hebben op 26 mei 2025 de Voorjaarsnota 2025 vastgesteld, waarin voor dit project een begrotingssubsidie is opgenomen voor een maximumbedrag van € 75.000, -. Op 19 augustus 2025 is in ambtelijk mandaat een meerjarig subsidie van maximaal € 75.000, - aan de Stichting Wageningen Research verleend.

3 Proces

Het onderzoeksproject PFASE-OUT is met gedeputeerde Arne Weverling in het portefeuillehouderoverleg Water, Bodem en Klimaatadaptatie van 3 februari 2025 besproken.

4 Participatie en rolneming

De provincie toont met dit besluit haar actieve betrokkenheid bij het zoeken naar oplossingen voor het PFAS-vraagstuk. Hoewel de provincie inzet op een Europees verbod op PFAS, zal het nog jaren duren voordat PFAS niet meer in het milieu aanwezig zijn. Nieuwe zuiverings- en verwijderingstechnologieën zijn daarom noodzakelijk om op termijn te voldoen aan de komende Europese milieukwaliteitsnormen.

5 Communicatiestrategie

Een publiekssamenvatting over dit besluit zal worden gepubliceerd via de provinciale website. De communicatie over het project wordt in lijn met de afspraken in de overeenkomst afgestemd binnen het Project Committee. De provincie zal op dit moment daarom niet zelfstandig communiceren over het project.